

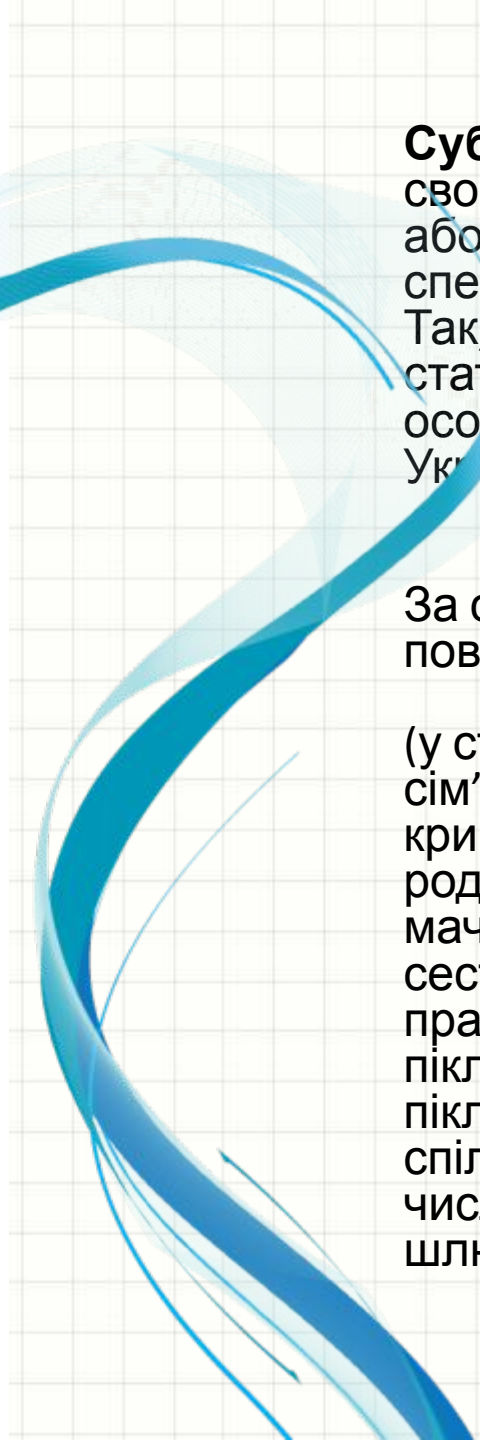
ТЕМА 4

**Кримінальні правопорушення
проти статевої свободи та
статевої недоторканості особи**

- **Родовим об'єктом** кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачено статтями, об'єднаними у розділі IV Особливої частини кримінального кодексу України «Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи», є сукупність прав людини на статевої свободу і недоторканість особи.
- **Безпосереднім об'єктом** конкретних кримінальних правопорушень із цього розділу виступають добрий фізичний і психічний розвиток неповнолітньої особи, честь і гідність особи та суспільна моральність. У деяких кримінальних правопорушеннях можна виділити і **додатковий обов'язковий або факультативний об'єкт**, а саме у разі вчинення кримінального правопорушення, передбаченого частиною 3 ст. 154 КК України, додатковим обов'язковим об'єктом виступатиме власність. Додатковим безпосереднім факультативним об'єктом статті 155 КК України може виступати здоров'я неповнолітньої особи.

З **об'єктивної сторони** всі статеві кримінальні правопорушення вчиняються шляхом дії, тобто активної поведінки суб'єкту, причому склади кримінальних правопорушень є **формальними**, тобто вважаються закінченими саме з моменту виконання винним самого діяння і не потребують настання певних суспільно небезпечних наслідків. однак деякі склади кримінальних правопорушень, описані у частині 5 ст. 152, ч. 5 ст. 153 та ч. 2 ст. 155 КК України, передбачають настання наслідків, а тому є матеріальними.

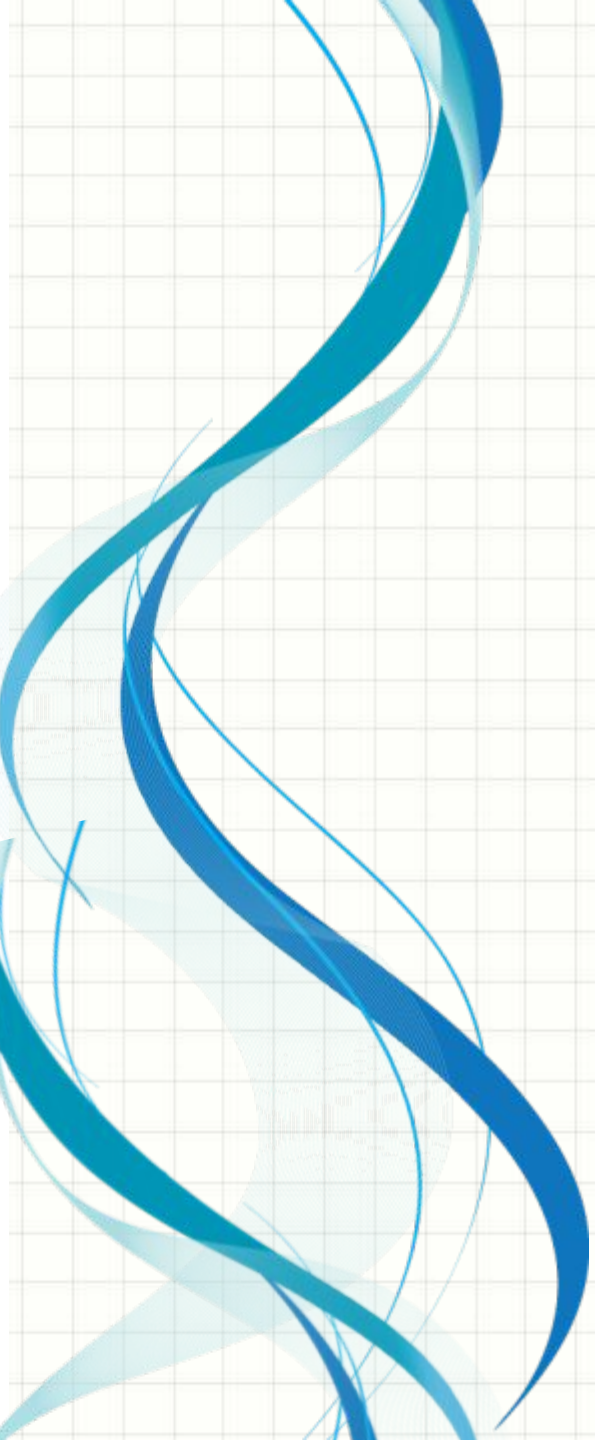

Суб'єкти кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи різняться за віком або за наявністю інших ознак, що дозволяють віднести їх до спеціальних.

Так, суб'єктом кримінальних правопорушень, передбачених статтями 152, 153 КК України, може бути фізична осудна особа, яка досягла 14-річного віку. У статтях 154–156 КК України суб'єкт є загальним – особа, яка досягла 16 років.

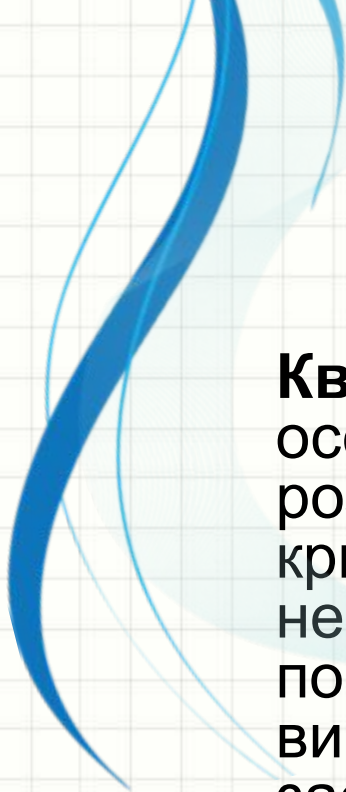
За статтями 152–156 КК України ознаки спеціального суб'єкта пов'язуються із *близькими родичами та членами сім'ї*

(у статтях 155 і 156 КК під близькими родичами або членами сім'ї слід розуміти осіб, визначених пунктом 1 ч. 1 ст. 3 кримінального процесуального кодексу України. Близькі родичі та члени сім'ї – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Суб'єктивна сторона статевих кримінальних правопорушень характеризується прямим умислом. Мотив вчинення статевих кримінальних правопорушень переважно є сексуальним, проте він може бути іншим, що не впливає на кваліфікацію.

Проте психічне ставлення винного до наслідків, передбачених у диспозиціях деяких статей цього розділу, може бути і необережним (ч. 5 ст. 152, ч. 5 ст. 153, ч. 2 ст. 155 КК України).

Кваліфікуючі ознаки не відзначаються особливою єдністю. Найбільш розповсюдженими з них є вчинення кримінальне правопорушення щодо неповнолітньої або малолітньої особи, за попередньою змовою групою осіб, використання насильства або погрози його застосуванням, повторність або рецидив (іноді спеціальний), вчинення кримінальне правопорушення близькими особами або родичами потерпілої особи, тяжкі наслідки, застосування насильства чи погроза його застосуванням тощо.

Кримінальні правопорушення, передбачені розділом IV Особливої частини КК України, залежно від особливостей безпосереднього об'єкта можна поділити на такі види:

1. кримінальні правопорушення, що посягають на статеву свободу і статеву недоторканість особи:

- зґвалтування (ст. 152 КК України);
- сексуальне насильство (ст. 153 КК України);
- примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 КК України);

2. кримінальні правопорушення, що посягають на нормальний фізичний і моральний розвиток дітей і підлітків:

- статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК України);
- розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК України);
- домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156-1 КК України).